

Σοφία Κουίδου-Τζάηλς

Η γλώσσα μας είναι πλούσιος θησαυρός

Η Σοφία Κουίδου-Τζάηλς, Ελληνίδα συγγραφέας και ποιήτρια με καταγωγή από τη Θεσσαλονίκη, που ζει και εργάζεται στην Αμερική, μιλάει στο **SPEAKNEWS** και τον **Περικλή Βλάχο** για το memoir της «Επιστροφή Στη Θεσσαλονίκη» που μόλις πρόσφατα εκδόθηκε και στα Αγγλικά, και για την επιρροή που έχουν στα γραπτά της η πολυετής εμπειρία της από το χώρο της ψυχολογίας και της παιδικής πρόνοιας, αλλά και η νοσταλγία για την πατρίδα.

Κυρία Κουίδου, Γεννηθήκατε στη Θεσσαλονίκη, και σπουδάσατε στις ΗΠΑ όπου και διαμένετε εδώ και αρκετές δεκαετίες. Θέλετε να μας μιλήσετε για αυτή τη διαδρομή σας; Τι είναι αυτό που σας τράβηξε από την Ελλάδα και σας εγκατέστησε στην Αμερική;

Τελειώνοντας το Αμερικανικό Κολλέγιο Ανατόλια, έφυγα για σπουδές στις ΗΠΑ, με υποτροφία. Η εξοικείωση μου με Αμερικανούς καθηγητές και με την γλώσσα ήταν σημαντικοί παράγοντες στην απόφαση να σπουδάσω στην Αμερική, πάντα με σκοπό να τελειώσω τις σπουδές μου και να επιστρέψω στην Θεσσαλονίκη. Αν και όχι τόσο αναπάντεχα, λόγω ηλικίας, γνώρισα τον μέλλοντα σύζυγο μου ένα καλοκαίρι, και με τον όρο να ζήσουμε στην Ελλάδα για δύο χρόνια, και να κάνουμε συχνές διακοπές στην πατρίδα, έκανα την οικογένεια μου και την καριέρα μου στην Αμερική.

Διαβάζουμε στο βιογραφικό σας ότι εργαστήκατε για δεκαετίες στον τομέα της παιδικής πρόνοιας, και μόλις τα τελευταία χρόνια αρχίσατε να ασχολείστε με την συγγραφή. Πείτε μας, πως έγινε αυτή η μετάβαση;

Από τα παιδικά μου χρόνια, αγαπούσα τα

βιβλία και το γράψιμο. Φταίει και η γιαγιά μου η Αθηνά που έπλαθε δικές της ιστορίες και παραμύθια φτιαγμένες στο πόδι, κυρίως πριν την απογευματινή ανάπαυση. Η αγάπη αυτή για τον πιο προσωπικό λόγο έμεινε σε λανθάνουσα κατάσταση μέχρι που πήρα σύνταξη. Τότε βρήκα τον χρόνο και την διάθεση να ασχοληθώ με ποικιλία λόγου. Σήμερα έχουν δημοσιευτεί διηγήματα, απομνημονεύματα, απόψεις, μεταφράσεις, και ποίηση μου. Είναι ο δρόμος που μου ανοίχτηκε και συνεχίζω να ακολουθώ.

Το βιβλίο σας «Επιστροφή στη Θεσσαλονίκη» μιλάει για την Σοφία, που επιστρέφει στην Θεσσαλονίκη για να αναζητήσει αλήθειες γύρω από το παρελθόν της οικογένειάς της. Είναι ένα βιβλίο που ασχολείται με άτομα και την κουλτούρα μιας εποχής βασισμένο σε εμπειρίες σας;

Πιστεύω πως η κάθε γραφή τελικά είναι βασισμένη σε προσωπικές εμπειρίες μας, είτε είναι άμεση αντιπροσώπευση ενός γνωστού χαρακτήρα είτε αποτελεί σύνθεση προσώπων. Λόγω της καριέρας μου στην παιδική πρόνοια ίσως έχω δώσει μεγαλύτερη έμφαση στην ψυχολογία, τα κίνητρα, και το ιστορικό background.

Ασχολείστε με τον πεζό λόγο, εκτός από το βιβλίο σας γράφετε διηγήματα και άρθρα, αλλά και με την ποίηση. Την επιλογή του τρόπου γραφής την επιβάλει το θέμα σας ή η διάθεσή σας;

Κατά καιρούς κρατώ σημειώσεις για θέματα και μερικά από αυτά τα αναπτύσσω αργότερα. Γυρίζω στις σημειώσεις, σε ότι έχω συγκεντρώσει, κι όταν έχω το κατάλληλο υλικό, και με τραβάει το θέμα, τότε

συντάσσω το κείμενο. Μια πρόχειρη αρχή πάντα χρειάζεται επεξεργασία και διαλείμματα για να αποκτήσω απόσταση από τα γραφόμενα και να τα ξαναχτενίσω πριν τα παραδώσω για δημοσίευση.

Ζείτε για δεκαετίες στο εξωτερικό, αλλά επιστρέφετε συχνά στην Ελλάδα, και γράφετε και στις 2 γλώσσες. Ποια είναι η έννοια της «πατρίδας», για έναν άνθρωπο όπως εσείς;

Αγαπώ την γενέτειρά μου. Οι δεσμοί με δικούς και φίλους είναι ο μαγνήτης που με τραβάει να διατηρώ τις σχέσεις μου όλα αυτά τα χρόνια. Συνάμα προέχουν ο νόστος και οι αναμνήσεις. Ακολουθεί κείμενο από την Επιστροφή «Κάθε άνοιξη και φθινόπωρο η οικογένεια Ροΐδη έκανε πολλές εκδρομές με τους συγγενείς. Το καλοκαίρι πήγαιναν διακοπές στα κοντινά παραθαλάσσια χωριά της Θεσσαλονίκης... Οι μέρες ήταν γεμάτες. Περνούσαν παίζοντας με τα ξαδέλφια και τα γειτονόπουλα... Η αλμυρή θάλασσα με τις ήρες και τις παιχνιδιάρικες αμμουδιές της, τα αγκάλιαζε, τα φλέρταρε και τα έβαζε σε πειρασμό όλη μέρα...».

Πιστεύετε ότι υπάρχει χώρος στην αμερικανική λογοτεχνία για περισσότερες ιστορίες που σχετίζονται με την Ελλάδα και με ελληνικά θέματα;

Τα θέματα που επεξεργάζεται η λογοτεχνία είναι παγκόσμια. Μεταφράσεις και νέα έργα Ελλήνων έχουν λάτρευσει και στην Αμερική που είναι πολυεθνική χώρα. Στα Πανεπιστήμια διδάσκεται η γλώσσα και η ιστορία μας. Εύκολα βρίσκω κλασική λογοτεχνία Ελλήνων (Καζαντζάκης, Σεφέρης, Καβάφης) στα ράφια των εδώ βιβλιοπωλείων. Πιστεύω πως τα θέματα που απα-

σכולούν τους Έλληνες έχουν αντίκτυπο κι απήχηση κι εδώ.

Ποια είναι η σχέση σας με την ελληνική λογοτεχνία, παλιότερη και σύγχρονη; Υπάρχουν λογοτέχνες που ξεχωρίζετε, και που ίσως σας έχουν επηρεάσει;

Όταν επιστρέφω στην Ελλάδα προμηθεύομαι Ελληνικά βιβλία για την παραμονή μου και για τις επόμενες μέρες στην Αμερική. Η δίψα για την γλώσσα και όση άνεση έχω διατηρήσει οφείλεται στο διάβασμα τους δεσμούς, στις φιλίες. Την απάντηση για επιρροές θα την αφήσω στους φιλόλογους. Το μόνο που μπορώ να προσθέσω είναι πως η γλώσσα μας είναι πλούσιος θησαυρός. Έχω μάθει να την εκτιμώ ιδιαίτερα λόγω της καθημερινής της απουσίας από την ζωή μου. Είναι το τίμημα της ξενιτιάς. ■

Η Σοφία Κουίδου-Τζάηλς γεννήθηκε και μεγάλωσε στη Θεσσαλονίκη και σπούδασε στις ΗΠΑ. Είναι κάτοχος πτυχίου ψυχολογίας και μεταπτυχιακού στην κοινωνική εργασία. Εργάστηκε στην Αμερική, και δημοσίευσε άρθρα σε ελληνικά και αγγλικά επαγγελματικά περιοδικά με θέματα σχετικά με την παιδική πρόνοια. Από το 2010 ασχολήθηκε με την λογοτεχνία. Η ποιητική της ανθολογία *Transitions and Passages*, διακρίθηκε σε διεθνή διαγωνισμό, και το διηγημά της δημοσιεύτηκε στην ανθολογία *The Time Collection*. Το memoir της, *Επιστροφή Στη Θεσσαλονίκη*, εκδόθηκε το 2019 και μόλις εκδόθηκε στα Αγγλικά το 2021 με τον τίτλο *Sophia's Return: Uncovering My Mother's Past*. <https://www.sophiakouidouougiles.com/>

Η γλώσσα μας είναι πλούσιος θησαυρός. Έχω μάθει να την εκτιμώ ιδιαίτερα λόγω της καθημερινής της απουσίας από την ζωή μου. Είναι το τίμημα της ξενιτιάς.